ಸೃಜನಿ

I S S N: 2583-3510

SIRDF
JOURNALS
editor@srujani.in
www.srujani.in

SRUJANI: Indian Journal of Innovative Research and Development (SIJIRD)
Volume-3 Issue 2, May-June 2024, Pp. 110-116
Bi-Monthly, Peer-Reviewed, Open Access, Indexed Journal

ಗಾಂಧೀಜಿ ಚಿಂತನೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು

ಪ್ರಸನ್ನಕುಮಾರ್ ಎಸ್[1] ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಸ್. ಶಿವರಾಜಪ್ಪ[2]
[1]ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಗಾಂಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.
[2]ವಿಶ್ರಾಂತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗ, ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

Abstract:
ಎರಡು ವಿಶ್ವ ಸಮರಗಳ ನಂತರ ಪ್ರಪಂಚವು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ನಗರೀಕರಣ, ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರೀಕರಣದ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿಗೆ ದೂಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ಜೀವ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಜಲಮೂಲಗಳು ಮಲಿನವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪರಿಸರವು ಮಾನವನಿಂದ ಶೋಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಶಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ನಗರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಊಹಿಸಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆ ಯಾಗದಂತೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು ಇದರ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

Keywords: *ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗಾಂಧೀಜಿ ಚಿಂತನೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು.*

ಪೀಠಿಕೆ

ಮಾನವನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತಿಯಾದ ಶೋಷಣೆಯು ಗಂಭೀರ ಪರಿಸರ ವಿನಾಶಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅನೈತಿಕವಾಗಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾನವನ ಉಳಿವಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಗಾಂಧಿಯವರ ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಸರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ನಮಗೆ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ನೀಡುತ್ತವೆ.

121 ಕೋಟಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ 83.3 ಕೋಟಿ ಜನರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಭಾರತವು ಶೇಕಡ 68ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಅದರ ತಳಪಾಯ, ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಸಮುದಾಯ, ಕುಟುಂಬ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ, ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೂಲ ಗ್ರಾಮಗಳು.

Please cite this article as: ಪ್ರಸನ್ನಕುಮಾರ್ ಎಸ್ ಮತ್ತು ಎಸ್. ಶಿವರಾಜಪ್ಪ. (2024). ಗಾಂಧೀಜಿ ಚಿಂತನೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು. *ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್,* 3(2), 110–116

ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವು ತನ್ನದೆ ಆದ ಇತಿಹಾಸ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟಕವಾದ ಗ್ರಾಮಗಳು ಏಕರೂಪದ ಸಂರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದರೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಾಧ್ಯ, ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯು ಗಣರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಘಟಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಬಯಸಿದ್ದರು.

ಇಂದಿನ ಜಾಗತೀಕರಣ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರವು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಲ್ಪಕಾಲಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉತ್ತೇಜನ, ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಆಮದು ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿವೆ. ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಗಾಂಧಿಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವರ ಬೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ದುರಾಸೆ, ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾರಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಓಡಿಹೋಗುವ ಜೀವನಶೈಲಿಗೆ ನಾವು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಯುಗ ಯುಗಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಯೋಗ, ಆಯುರ್ವೇದವೂ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉದಯಿಸಿದ ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ಸಿಖ್ ಧರ್ಮಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕಿನ ಸಂದೇಶವು ಆ ಸುಧೀರ್ಘ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಎರಡು ಕೊಡುಗೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದವು, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅವರ ಸರಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಎರಡನೆಯದು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವ. ಭೂಮಿಯು ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ ಹೊರೆತು ದುರಾಸೆಯನ್ನಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸರಳ ಜೀವನದಿಂದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜಾಗೃತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು, ಇದು ಕೆಲವೇ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಪರಿಸರ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅವನತಿ, ಆದಾಯದ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯವು ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಚ್ಚು ಕೈಗಾರೀಕರಣಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕ್ಷಿಪ್ರಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅವನತಿ ಹಾಗು ಸವಕಳಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇಡಿ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ವರದಾನವಾಗಿವೆ. ನಿಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು, ಅವರ ಇಡೀ ಜೀವನವೆ ಅವರ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ, ಈ ಬಗೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಿಂತನೆಯು ಪರಿಸರ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಈ ಮೂರು ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತದೆ

ಪರಿಸರ

ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿರಿಸುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಜನರು ತಾವು ಪುನಃ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ

ಕೃಷಿಕರು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

ಪರಿಸರಸ್ನೇಹಿ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆ

ಇವು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತವೆ ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು

ಸೂಕ್ತವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು

ನಾವು ಸರಳವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನಮೂಲಗಳು

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ, ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಇವು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಆದರೆ ಸೌರಶಕ್ತಿಯು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಅಕ್ಷಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಶಾಖ ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ನಾವು ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಜಲ ಮತ್ತು ವಾಯು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು.

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸೇವೆಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಗಾಂಧಿಯವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾದ ಸ್ವದೇಶಿ, ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವ, ಆಹಾರ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆದು ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಸ್ವದೇಶಿ ಮನೋಭಾವವು ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರು ಮತ್ತು ನೇಕಾರರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬದುಕಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸೆಗಳ ಮಿತಿಯು ಗಾಂಧಿಯವರ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅಪಾಯಕಾರಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಗಾಂಧಿಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಬಯಕೆಗಳ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ

ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುಣಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ಅರಿತುಕೊಂಡರು. ದುಡಿಮೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ, "ಮಳೆಗಳು ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಹಸಗಳಿಂದಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ. ಕಾಡುಗಳು ಮರಗಳಿಂದ ನಾಶವಾದಾಗ, ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಮರಗಳು ನೆಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ಆಕರ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ್ಜಲ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೂಳಿಗಾಗಿ ಕೂಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ತರಕಾರಿಗಳು, ಬಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಯಂತ್ರಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಮಾನವ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧಿಯವರ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸರ್ವೋದಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಪಂಚದ ಅವರ ಆದರ್ಶ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಎಲ್ಲರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಮೂಲಕ ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಷಯ	**ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ**	**ಗಾಂಧಿಯವರ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ**
ಮೂಲ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ	ಭೌತಿಕ	ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ
ವಿಶ್ವನೋಟ	ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ	ಪರಿಸರ ಕೇಂದ್ರಿತ (ಮಾನವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ
ವಿಶಾಲ ಗುರಿ	ಲಾಭ ಗರಿಷ್ಠೀಕರಣ	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಮುದಾಯಗಳು
ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಮಾನವ ಪ್ರಗತಿಯ ಅನಿವಾರ್ಯ ಭಾಗ	'ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ' 'ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ' ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಂತ್ರಗಳ ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ
ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು	ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭ	ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸೀಮಿತ ಬಳಕೆ
ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳು	ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೃಹತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ
ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ	ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಿತ	ಕಾರ್ಮಿಕ ತೀವ್ರ
ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ (ಸ್ವದೇಶಿ) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ
ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವ	ಕೈಗಾರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ (ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ)	ಅಧಿಕಾರವು ಜನರಿಗೆ ಸೇರಿದೆ (ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ)
ಫಲಿತಾಂಶ	ನಗರೀಕರಣ, ಪರಿಸರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸವಕಳಿ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳು	ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆ

ಸಮಾಜ

ಸರ್ವೋದಯ ಎಂಬ ಪದವು ಸರ್ವ (ಎಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಉದಯ (ಏಳಿಗೆ) ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವೋದಯ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥ ಎಲ್ಲರ ಉದ್ಧಾರ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರ ಕಲ್ಯಾಣ. ಎಲ್ಲರು ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು. ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನದ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಗಾಂಧಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅತ್ಯಧಿಕ ಒಳಿತಿನ ಉಪಯುಕ್ತ ತತ್ವವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಒಳಿತನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಸರ್ವೋದಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಎಲ್ಲರ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸರ್ವೋದಯ ಸಮಾಜವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಏಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ;

1. ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶಿಕ್ಷಣ,
2. ತತ್ವವಿಲ್ಲದ ರಾಜಕೀಯ,
3. ಮಾನವೀಯತೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಜ್ಞಾನ,
4. ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದ ಆರಾಧನೆ,
5. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲದ ಆನಂದ,
6. ನೈತಿಕತೆಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು
7. ದುಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಪತ್ತು.

ಇವುಗಳನ್ನು ಗಾಂಧಿಯಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಕೋಮು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಏಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅರಿತುಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಆದರ್ಶವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಮುಂಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿತ್ತು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ತುಂಬಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅವರು ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಜನರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಮೂಲಭೂತ ಅಡಿಪಾಯದೊಂದಿಗೆದೇಶವನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ್ದರು.

ಮಹಾತ್ಮರ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡಲು ಇಂದು ಭಾರತವು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುನರಚನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತೆ ಅವರ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುವ ನಿರ್ಧಾರದಡಿ 40ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಐಚ್ಛಿಕ ರಚನೆ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಇತರೆ ದುರ್ಬಲವರ್ಗಗಳ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಮಲು ಪದಾರ್ಥಗಳ ನಿಷೇದ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು, ಗೋಹತ್ಯೆ ನಿಷೇಧ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಾಂಧಿ ತತ್ವಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಗಾಂಧಿತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ 1992ರಲ್ಲಿ 73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಬಂದವು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರ ಗ್ರಾಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೂಲಕ ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಳಗಳ ಸದ್ಬಳಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ಸಾಧಿಸಲು ಕಾಯ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ದುಡಿಯುತ್ತಿವೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 140 ಗ್ರಾಮಗಳಿದ್ದು 4 ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಎಂಬ ಮೂರು ಹಂತದ ಸ್ಥಳಿಯ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ತಾಲೂಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 27 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ . ಕಛೇರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ಇವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಚುನಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯರಿಂದ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ 6 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಸ್ಥಳೀಯರ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ಅನುದಾನದಡಿ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸ್ಥಳೀಯರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡಯುತ್ತಿವೆ.

ಬಾಪೂಜಿ ಸೇವಾಕೇಂದ್ರ, ಗಾಂಧಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಕಾಯಕ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೆಸರೆ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಗಳ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಮಣ್ಣು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ, ಬಡತನಾ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಮೂಲಕ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ಸರಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಚಿಂತನೆ'ಯ ಮೂಲವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Gandhi M.K. (1941). *Constructive programme.* Navajivan Publishing House.
- Gandhi M.K. (1947). *India of My dreams.* Navajivan Publishing House.
- Gandhi M.K. (1959). *Panchayat Raj.* Navajivan Publishing House.
- Gandhi M.K. (1962). *Industrialization and perish.* Navajivan Publishing House.
- Gandhi M.K. (1962). *Village Swaraj.* Navajivan Publishing House.
- Kumarappa J.C. (1951). *Gandhian Economic Thought.* Vora.
- Singh C.K. (2012). *Gandhi's Ideas and Rural Development.* Arise Publishers